

Συναξάρι τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Δωροθέου, μητροπολίτου
Ἀδριανουπόλεως, +3 Ἰουνίου.

Ὁ Ἅγιος Ἱερομάρτυς Δωρόθεος, κατά κόσμον Δημήτριος Πρώιος, ἐγεννήθηκε τό 18ο αἰώνα μ.Χ. στή Χίο, ὅπου καί ἔμαθε τά στοιχειώδη γράμματα, ἀργότερα δέ διετέλεσε μαθητής τοῦ Δανιήλ τοῦ Κεραμέως στήν Πατριάδα σχολή. Τό 1786, ἐχειροτονήθηκε διάκονος καί στή συνέχεια ἀναχώρησε στήν Ἰταλία καί Γαλλία γιά εὐρύτερες σπουδές. Ἀπό τό Σεπτέμβριο τοῦ 1793 ἐδίδαξε φιλοσοφία στή σχολή τῆς Χίου, ὑπό τή διεύθυνση τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου τοῦ Παρίου, μέχρι καί τό 1796.

Σέ κάποια ἐπίσκεψη τοῦ Καπετάν-Πασᾶ στό Αἰγαῖο, ὁ διερμηνέας τοῦ στόλου Κωνσταντῖνος Χαντζερῆς ἐγνώρισε τόν Δωρόθεο στή Χίο, τόν ἐζήτησε ὡς διδάσκαλο τῶν τέκνων του, καί ἔτσι ἐγκαταστάθηκε στήν Κωνσταντινούπολη, τό 1797. Ἀκολούθησε ἀργότερα τόν Χαντζερῆ στή Βλαχία μετά τό διορισμό του ὡς γεμόνος. Ὡς βοηθό του ὁ Ἅγιος Δωρό-

θεος στήν Κωνσταντινούπολη καί τό Βουκουρέστι εἶχε τόν ἐπίσης Χίο καί ἀγαπητό του μαθητή Νεόφυτο Βάμβα.

Τό 1799, ὁ Ἅγιος Δωρόθεος, μετά τήν ἀποκεφάλιση τοῦ Χαντζερῆ ἀπό τούς Τούρκους, ἐπανῆλθε στήν Κωνσταντινούπολη, ὅπου ἀνέλαβε καθήκοντα ἱεροκήρυκος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας καί ἐχειροθετήθηκε ἀρχιμανδρίτης.

Τό 1804, ἰδρύθηκε στήν Ξηροκρήνη τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἀπό τόν Δημήτριο Μουρούζη, νέα Σχολή τοῦ Γένους, διεύθυνση τῆς ὁποίας ἀνατέθηκε στόν Ἅγιο Δωρόθεο. Ἐνα χρόνο μετά, ἐκλέγεται Μητροπολίτης Φιλαδελφείας καί τό 1813 Μητροπολίτης Ἀδριανουπόλεως.

Ὁ Ἅγιος ἐπιθυμοῦσε νά ἰδρύσει στήν Ἀδριανούπολη ἱερατική σχολή, ἐπειδή ὅμως δέν κατάφερε νά πραγματοποιήσει τό ὄνειρό του, συνέβαλε τά μέγιστα στήν ἀνάπτυξη τῆς ἐκεῖ ὑπαρχούσης Ἑλληνικῆς σχολῆς, ἀφοῦ διόρισε ὡς σχολάρχῃ αὐτῆς τόν ἀξιόλογο διδάσκαλο Στέφανο Καραθεοδωρῆ. Ἐδίδασκε καί αὐτός λογική καί ἠθική κατ' Ἀριστοτέλη, μαθηματικά καί φυσικά κατὰ Νικηφόρο Θεοτόκη καί μεταφυσική καί θεολογία κατὰ Εὐγένιο Βούλγαρη.

Τό 1820, ὁ Ἅγιος Δωρόθεος ἐκλήθηκε ὡς μέλος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου στήν Κωνσταντινούπολη. Ἐκεῖ ἔμελλε νά εὕρει μαρτυρικό θάνατο μετά τῶν ἄλλων Ἀρχιερέων, ἀφοῦ ἀπαγχονίσθηκε ἀπό τούς Τούρκους, τό 1821, στό Μέγα Ρεῦμα.

Ὁ Ἅγιος Ἱερομάρτυς Δωρόθεος χαρακτηρίζεται ὡς ἓνας ἀπό τούς συντελεστές τῆς ἐκπαιδευτικῆς ἀναγεννήσεως τοῦ Νεωτέρου Ἑλληνισμοῦ. Ἐκτός τοῦ Ἀδαμαντίου Κοραῆ ἀναγνωρίζει αὐτόν καί ὁ Κωνσταντῖνος Οἰκονόμου ὁ ἐξ Οἰκονόμων, ὁ δέ Μητροπολίτης Οὐγγροβλαχίας Ἱγνάτιος κατατάσσει τόν Ἅγιο μεταξύ τῶν ἐνδόξων ἀνδρῶν, οἱ ὅποιοι ἐλάμπρυναν τήν Ἑλλάδα⁴³. Εἶναι, ἐπίσης, ἄξιο ἀναφορᾶς ὅτι ὁ Ἅγιος Δωρόθεος ἐπιμελήθηκε τήν πρώτη ἐκδοση τοῦ Πηδαλίου τό 1800, «διορθωθέντος ψήφῳ τοῦ παναγιωτάτου καί ἱεροκήρυκος κυρίου Δωροθέου».